

Net als in de film

Project X nu ook in Nederland

Opinieartikel na de rellen in Haren

door: Bamber Delver & Liesbeth Hop

namens de Nationale Academie voor Media en Maatschappij

Project X in Frankrijk

Nog nét voor de zomer van dit jaar werden twee Nederlandse koppels ingelicht over de overval door jongeren op hun vakantiehuisen aan de Franse oostkust in de regio Var. Terwijl de koppels in Nederland waren, werd in hun vakantiehuis een enorme ravage aangericht door honderden op hol geslagen tieners - geïnspireerd door filmhit Project X. Allan Brooks en Alexandre Fleury (beiden 21) hadden de huizen in mei gekraakt en via Facebook ongeveer 600 gasten, dj's en stripteasedanseressen uitgenodigd. De Nederlandse huizenbezitters vertrokken in allerijl naar Frankrijk en troffen een ravage aan. De Nederlandse koppels waren verbijsterd toen ze in Frankrijk de schade opnamen. Alsof er een tornado had huisgehouden: overall lag glas, de rioolbuizen waren kapot getrokken en meubels dreven in het zwembad. De schade wordt geschat op zo'n 80.000 euro. „Vreselijk. Alles was kapot”, zei een van de eigenaren van een vakantiehuis in Roquebrune-sur-Argens. „In het begin geloof je het gewoon niet. Het voelt alsof je een rol speelt in een film.” Het laatste citaat komt dichterbij de waarheid dan de geïnterviewde lief is...

De Franse politie arresteerde de voornoemde organisatoren, die later met een vriend terecht stonden voor de rechtbank in Draguignan. Ze moeten zes maanden de cel in en krijgen ook een voorwaardelijke straf van 6 maanden. Bovendien moet het trio 20.000 euro vergoeden aan de eigenaren. Een van deze eigenaren is betrokken bij onze Academie. We hebben deze 'hype' dientengevolge van dichtbij kunnen volgen. Afgelopen zaterdag kon ook Nederland zien hoe zo'n Facebook feestje eruit ziet. Haren veranderde in een chaos. Het gehele weekeinde vielen ook de namen van andere dorpen en steden, waar een kopie van de geweldsorgie in Haren zou worden gehouden zoals Schiedam en Alkmaar. Het Parool kopte maandag 24 september j.l. dat ook Amsterdam op de nominatielijst zou staan. En op Facebook etterde het verder: *Lachuh!*

Wat is er aan de hand?

We hebben het hier over een volledige mediastorm. Voor wie de film niet gezien heeft (te huren in de videotheek als u daar nog komt, anders downloadt u de film): Project X is een Amerikaanse filmkomedie van Nima Nourizadeh en is geschreven door Michael Bacall en Matt Drake. De titel Project X was oorspronkelijk de werktitel van de film. Het werd echter ook de officiële titel, omdat de titel wat geheimzinnig overkomt en daardoor interesse wekt. De film werd in circa vijf weken tijd opgenomen in Los Angeles met een budget van 12 miljoen dollar. De film wordt gepresenteerd als homevideo vanuit het perspectief van een deelnemer met een camera die de gebeurtenissen vastlegt.ⁱ De plot volgt Thomas, Costa en JB, drie vrienden die van plan zijn

populariteit te winnen door een groot feest te organiseren, een plan dat al snel helemaal uit de hand loopt.. De trailer is te zien op YouTube, [klik hier](#). In de trailer worden precies de slogans gebruikt die de inspiratie en drijfveren zijn voor de jongeren die de film kopiëren. Zo liep een Project X-feest in Houston in maart 2012 volledig uit de hand, waarbij een tiener werd doodgeschoten.ⁱⁱ Ook in Duitsland vonden soortgelijke feesten plaats.ⁱⁱⁱ Nu is ook Nederland aan de beurt. De ‘feesten’ zijn begonnen als film, gekopieerd in *real life* door jongeren die elkaar ronselen via social media zoals Facebook en Twitter. Online, open uitnodigingen die op hun beurt lukraak worden overgenomen door de gevestigde media zoals kranten, tv en radio nieuws en vele, vele amusementsprogramma’s. Het zijn volledig via media gestuurde incidenten. Na ‘Haren’ treedt er nog een ander interessant fenomeen op: de-beste-stuurlui-staan-aan-wal publicaties. Wie actualiteiten in de media volgt ontdekt een interessant patroon. Na een dergelijke, menselijk ingrijpende gebeurtenis wordt naarstig gezocht naar De Schuldige. Columnisten en deskundigen tuimelen al bloggend en interviewend over elkaar heen. Bliksemsnel wordt de aandacht afgeleid van de gebeurtenis zelf. De werkelijke daders worden met rust gelaten en er wordt naar andere daders gezocht die niet anoniem zijn, die niet hebben gereld en die geen verwoestingen hebben aangericht. Wat te denken van: de burgemeester, de media, de politie, Facebook zelf, of Twitter, de winkeliers, het meisje dat per ongeluk de privacy settings van Facebook verkeerd instelde. De meest opvallende kop op dit valk verscheen in een column in het NRC: “Hoezo Facebook-feest? Slag bij Haren werd georganiseerd door gemeente en media”.^{iv}

Hoe komt dit?

Hoe komen jongeren ertoe om ergens naar toe te gaan om daar de boel kort en klein te slaan. Wie de filmbeelden ziet kan niet anders concluderen dat om één ding gaat: *aandacht*. En die aandacht was volop te krijgen, ook nog voordat er maar één ruit aan diggelen ging. Zie bijvoorbeeld de cynische interviews door PowNed toen jeugd verveeld en nieuwsgierig rondliep, let vooral op het interview met een jongen van zo’n 13 jaar: [klik hier](#). Let op de plaatjes schietende ‘rampjeugd’ die nog nét voordat de ME eraan komt de mobieltjes in de hoogte houdt. Aandacht dus. Een tweede aspect is: *erbij zijn*. Kennelijk stond er iets te gebeuren volgens Facebook en Twitter, maar ook volgens gevestigde media zoals het dj duo Coen & Sander dat bij het vierende meisje telefonisch op 21 september erop aandringt om op haar feestje te mogen komen: [klik hier](#). Naast de (o.a. van peers) naar aandacht snakkende en erbij willen horende ‘rampjeugd’ is er de ‘reljeugd’ die doelbewust uit is op geweld. Maar waarom geweld? Geweld gebruiken is dé ultieme kick. Meer of minder is het niet. Ermee weggelopen is een nog grotere kick. Wegduiken in de anonimiteit van sociale media, van de straat, van de nacht. Geweld wordt verheerlijkt, zelfs cool en vet gevonden. Ook door de media die hoofdschuddend toekijken. Omdat eigenlijk (zie de discussies) de gemeente bijvoorbeeld ervoor had moeten zorgen dat er wel een feest ergens was, of dat eigenlijk het dorp afgesloten had moeten worden, of dat de politie zo duidelijk want geüniformeerd aanwezig was, of noemt u maar op.

Wat te doen?

Wij gaan ons niet verplaatsen in de functie van burgemeester, wethouders, winkeliers, justitie, politie en zelfs niet van ouders. De kopieën van Project X symboliseren wat er mis is met de samenleving van u en van ons, waar weinig plek is voor beschaving. Zelfs weinig plek is voor een discussie over beschaving. Onze gemedialiseerde maatschappij ontwikkelt zich razendsnel tot een oord waar het *bon ton* is om te zwarte pietten, te (ver)oordelen en de verantwoordelijkheid bij een ander te zoeken dan bij ons zelf. Social media

verworden helaas tot een middel om anderen te verwonden en te beschadigen, ook fysiek door in een dorp als Haren te rellen en te vernielen. In ons visiedocument *Voices of Holland* stelden we begin dit jaar: “Jongeren zijn niet langer afhankelijk van hun poortwachters: docenten, ouders en politieke leiders. Jongeren zoeken en bieden zélf informatie middels hun eigen online platformen. Deze platformen zullen voor de buitenwacht, de poortwachters, onzichtbaar én ontoegankelijk zijn. Het effect op vele gevestigde instituties zal revolutionair zijn. Poortwachters zullen niet weten wat hen overkomt: vanwege de snelheid en de schijnbare spontaniteit van de sociale media waar jeugd zich op beweegt zullen de huidige poortwachters zich overvallen voelen.”¹⁴ Wat er in een vakantiehuis in Roquebrune-sur-Argens en in het dorp Haren is gebeurd, zal nog vaker gebeuren. Heftiger, gewelddadiger en anoniemer. We mogen van geluk spreken dat de berichten uit de redelijk onzichtbare sociale media over Haren naar boven kwamen: er zullen sociale media komen die alleen voor deze jongeren bedoeld zijn, en die zij af kunnen sluiten voor pottenkijkers zoals een bezorgde ouder, een verantwoordelijke burgemeester of een betrokken leerkracht.

Wat te doen, deel 2

Stoppen met de cynische, zogenaamd humoristische mediaoptredens zoals wat de voornoemde Coen en Sander (en collega's) hebben gedaan. Stoppen met het schouderkloppen en de vette knipogen van volwassen mediamakers die eigenlijk weer jong willen zijn en al lachend een ander belasteren. Deze vorm van journalistiek geeft alle aandacht aan zulke rellende jongeren, en beloont hen. Terug naar ethiek: media ethiek. Media ethiek kunnen we (nog) niet

verwachten van twitterende, postende en bloggende jongeren maar wel van volwassen mediamakers. Ethiek, normen en waarden, geweten en beschaving horen centrale uitgangspunten te worden in overheid, onderwijs en opvoeding. Hoewel, zoals net geschreven, we dit nog niet van kinderen en jongeren mogen verwachten behoort ethiek tot de kern van de taak van opvoeders en professionals. Ethiek is de lijm van onze beschaving. Zonder beschaving valt onze samenleving uit

elkaar en het is het: ieder voor zich: Woon je niet in Haren? Dan mag je Haren geweld aan doen. Die gedachtegang en dit gedrag behoren gestopt te worden. Vervangen door: je blijft van een ander af én van z'n spullen én van z'n integriteit. Moderne media maken van jeugd wereldburgers: met de macht om een dergelijk Facebook-feest te organiseren. Kinderen en jongeren kunnen deze macht niet aan. Kinderen en jongeren hebben recht op opvoeding, laten wij als ouders en professionals hen die bieden vanuit ons eigen ethisch bewustzijn.

Bamber Delver & Liesbeth Hop, namens de Nationale Academie voor Media en Maatschappij

Nationale Academie voor Media en Maatschappij

© www.mediaenmaatschappij.nl

@AcademieMM

academie@mediaenmaatschappij.nl

Vestigingsadres: Wildenborch 31, 1082 KB Amsterdam

Illustraties:

blz. 1. Poster bij de film Project X

blz.1. Dit shirt is uit de collectie van Gekshirt.nl gehaald: "Project x Haren T-shirt... sorry dit shirt hebben we uit de collectie genomen... wij vinden het jammer dat het zo is gelopen en dit T-shirt had leuk en gek moeten wezen net als het feestje...Maar! Dat hebben bepaalde mensen nu verpest voor de rest." Bron: <http://www.gekshirt.nl/gekke-t-shirts/project-x-haren-t-shirt.html>

blz. 2: Jongeren poseren bij het huis van het meisje dat per ongeluk haar verjaarsfeestje via Facebook openbaar maakte. Bron: Spitsnieuws.

blz. 3: Tweets naar en van @NS_online op 1909-2012/12.39 Bron: Twitter

blz. 3: Na de rellen ruimt de bevolking het puin op. Bron: Dagblad van het Noorden, www.dvhn.nl

ⁱ Wikipedia, Project X: [http://nl.wikipedia.org/wiki/Project_X_\(2012\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Project_X_(2012))

ⁱⁱ Tiener dood na Project X feest: <http://www.nu.nl/film/2765094/tiener-vs-dood-bij-project-x-feestje.html>

ⁱⁱⁱ Hoe Project X feesten eerder uit de hand liepen, NRC: <http://www.nrc.nl/nieuws/2012/09/21/hoe-project-x-feesten-eerder-uit-de-hand-liepen/>

^{iv} NRC column Steven de Jong d.d. 22-09-2012: <http://www.nrc.nl/stevendejong/2012/09/22/hoezo-facebook-feest-slag-bij-haren-werd-georganiseerd-door-gemeente-en-media/>

^v Voices Of Holland, download de pdf via: www.mediaenmaatschappij.nl/voices